

nr. 71 / 8 mai 2023
Săptămânal de cultură

FICȚIUNEA

optm

Petre Nechita
are o cetate cu
litere și visători.
Zenob

Director de număr: Bianca Zbarcea

Profesorul etern

Cristina Bogdan

Mereu în aprilie îmi amintesc de el. În aprilie e ziua lui, doar că și-o serbează într-o bibliotecă celestă, într-un amfiteatru la înălțime. Îl privesc în fotografia aceasta, din vara lui 2007, de la susținerea tezei mele de doctorat, și mă gândesc ce mult m-aș fi bucurat să-mi mai fie alături, să-i pot cere sfatul, să-l întreb cum să merg mai departe.

Mă consolează însă Fericitul Augustin: „Cei pe care îi iubim și pe care i-am pierdut nu mai sunt unde erau, dar acum sunt oriunde suntem noi, purtându-i în suferințele și rugăciunile noastre.”

Când iubești, distanța nu există și moartea nu înseamnă despărțire, ci rămânere-împreună în căușul inimii celui încă umblător prin lumea de sub Cer, până la marea și definitivă revedere.

Cu cât mi-a crescut șirul adormiților de pe pomelnic, cu atât mi-am simțit inima mai încăpătoare, ca o bibliotecă în care, așezate pe rânduri ce se ascund unele pe altele în îmbrățișarea de hârtie și cerneluri tipografice, cărțile își fac loc, cu generozitate, să nu rămână cititorul niciodată flămând sau singur. Inima n-a rămas nici ea flămândă de dor, i-a adunat acolo, ca la un mare ospăț de după o dalbă călătorie, pe toți dragii care-au sărit pârleazul

veșniciei. Între ei, cel a cărui zi de naștere e în aprilie, Profesorul meu (și al atâtor generații de studenți de la Literale bucureștene), Dan Horia Mazilu.

Chiar dacă a plecat puțin, să povestească în amfiteatrele văzduhului despre oamenii Veacului de Mijloc, rămâne cu mine, cu noi, prin toate cărțile lui, prin noianul de povești împărtășite cu umor și iscusință, prin felul înțelept și

generos cu care a rânduit lucrurile în Facultatea de Litere.

Intru în decanat și îl văd acolo, sub ochelarii lui mari și adânciți de acel tip de nevedere, singura care te ajută să străbați orb câmpiile nesemnificativului și să pipăi cu degete de lumină esențele.

Îi aud vocea, din inflexiunile căreia scoate chipuri, întâmplări de viață și de moarte, războaie,

călătorii și iubiri. Îl simt privind peste umărul meu, îngăduitor, de fiecare dată când mă împotmolesc într-un hăț administrativ. E aici, e aici, în bătaia inimii mele. În aprilie am stat firesc de vorbă, cât timp a plâns o lumânare. Eu nu plâng, fiindcă știu că moartea nu-i desparte, ci-i apropie și mai tare pe cei care se iubesc.

Domnule Profesor, mulțumesc că-mi sunteți!

debut

Punct și de la capăt

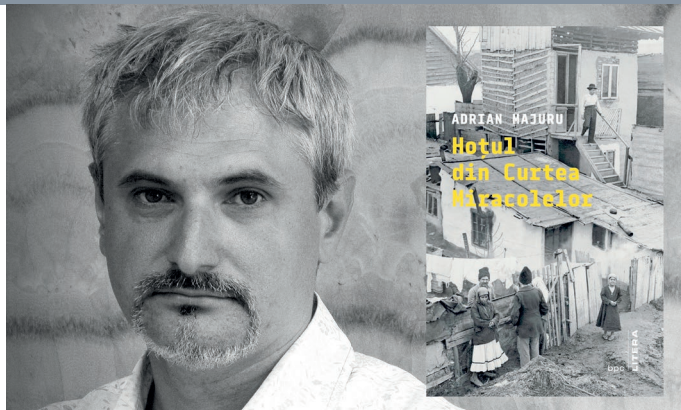
George Matei

Ce mai scrii după ce ai pus
punct și de la capăt?
de unde știi
că ceea ce
pui pe foaie
nu se va revolta
și vei fi obligat
să scrii un roman?

Întâlnire la Văcărești

Adrian Majuru

Întâlnirea dintre procurorul de caz și medicul Ion Stănescu, trimis de serviciul Morgii, a fost neașteptat de scurtă. Cazul acesta pe care-l prelua era destul de rar întâlnit în lumea delictului: închis pentru omor deși se aflase în legitimă apărare. În condiții normale, ar fi fost achitat, dar delicventul a fost reținut pentru faptele săvârșite în trecut. Personajul în cauză a intrat în atenția medicului pentru tot ceea ce trăise pe drumul lung parcurs în subteranele sociale ale capitalei. Medicul Stănescu era interesat și cerceta cu mare pasiune viața unora dintre cei mai ingenioși infractori. Dincolo de expertizele sale solicitate de procurori, uneori se oprea pe cazuri care suscitau interes pentru el. De foarte mulți ani se arătase interesat de maniera în care cei mai nefericiți dintre semenii noștri reușesc să se adapteze pe măsură ce trec de praguri ale vârstelor, în condițiile

potrivnice, în fața unui destin ostil. Iar la marginea societății, acolo unde istoria se evaporă și nimeni nu se obosește să privească în acel clarobscur în mijlocul căruia nu știi peste cine dai sau ce poți descoperi, el s-a arătat incredibil de pasionat. Adunase o serie de cercetări ale unor hoți și delicvenți de prin închisorile din țară, însă dosarul care-l aștepta la închisoarea Văcărești părea să fie de mare interes. Spre deosebire de

ceilalți pe care i-a studiat, acesta acționa singur, prefera să fie în afara vreunei bande de răufăcători. Nu era neapărat izolat, avea un portofoliu de prieteni de suferință delictuală, dar prefera să rămână singur în fața faptelor sale.

Pentru el, istoria celor fără de istorie continua să fie o temă de care istoricii încă se fereau. Era ocolită chiar și de funcționarii statului, care ar fi trebuit să

cunoască îndeaproape fenomenul social subteran. Ei ar fi trebuit să reflecteze asupra mizeriei sociale și asupra educației precare, care se extindea progresiv către tot mai variate structuri ale societății, să descopere soluții.

Istoria celor fără de istorie vine de departe, de la o mare distanță față de documentul istoric scris. Lumea lor a fost întâi circumscrisă de mitologie și folclor, apoi de cutumele și obiceiurile locurilor, și în cele din urmă, de lumea supravegheată a statului care a încercat să ofere definiții, catalogări, apoi să impună restricții, control și supraveghere.

Stănescu era satisfăcut de nivelul meditației sale, se vedea după cum calcă, după pașii largi, după modul elegant în care deschise ușa trăsurii.

Fragment din romanul
*Hoțul din Curtea
Miracolelor*, Litera, 2023

Aniversarea

Soarele scaldă orașul în lumina și căldura lui regală. Întotdeauna am fost aproape fericită vara, poate pentru că m-am născut vara și e anotimpul cu care începe Lumea pentru mine, poate pentru că lumina razelor solare produce endorfină, poate pentru că metafizica și chimia se împletesc firesc, într-o univers despre care nu știm mai nimic.

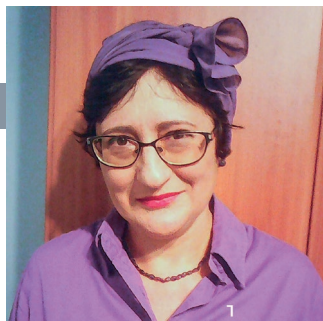
Fericirea e de neatins, e abstractă, e o creație artistică, e o poveste a psihologilor amatori, e un mit supraestimat, eu știu doar ce înseamnă să fii aproape fericit. Înseamnă atât de mult, încât nici nu am nevoie de altceva. Acest aproape e ceva perfect, e ceva rotund, e ca un ou de ciocolată.

În grădina prietenei mele, stăm pe terasa umbroasă, bem ceai și sporovăim. Măine e ziua de naștere a fetei ei, Ana, care împlinește șapte ani. Ana e

brunetă, are ochii căprui, e precocă, pune întrebări încuetoare și la școală și acasă și are chiar momente când privirea îi devine tristă, aparent fără motiv, și i se duce undeva departe, ca și cum, asemenea unui adult, tocmai ar fi avut revelația unui adevăr adânc și grav.

Dintr-o dată, o văd pe Ana cum pare că vorbește cu cineva. Se uită în sus și chiar vorbește cu cineva... care nu există. Nu văd pe nimeni lângă ea, nici în jurul ei, deși privirea ei delimitează un spațiu foarte apropiat, în fața ei. Râde și vorbește cu cineva invizibil, pur și simplu.

Prietenă mea îmi povestește cum a doua zi se va duce cu Ana la un centru de evenimente pentru copii, unde vor veni colegii de clasă ai fetei și unde se organizează o aniversare cu tot felul de aventuri. Prietenă mea o avusese pe Ana târziu, la 40 de ani, așa că

Serenela Ghițeanu

înțelegeam foarte bine despre ce altă lume a copilăriei vorbea, eram aceeași generație.

În tot acest timp, am aruncat priviri spre Ana, care a continuat să vorbească și să râdă privind în sus, către cineva... invizibil! Apoi, dintr-o dată, a făcut un semn cu mâna, de „la revedere“, și a venit spre noi, spre terasă.

„Cu cine ai vorbit acolo?“, am întrebat-o eu imediat.

Ea m-a privit mirată și și-a întors corpul pe jumătate spre locul de unde tocmai venise.

„Cu cine să vorbesc? Cu nimeni!“, dar zâmbetul i-a pierit.

„Hai, prințesă mică, te-am văzut, vorbeai și râdeai cu cineva acolo, cu cine?“, am insistat eu.

„Nu-i adevărat, nu era nimeni!“, a întărit ea, vădit nemulțumită. O simțeam că minte.

Prietenă mea a observat că fața Anei e roșie de la soare și a luat-o în casă, ca să îi aplice o cremă de protecție. De cum au ajuns în living, am auzit-o întrebând-o pe fetiță:

„Ce e cu povestea asta? Vorbeai cu cineva? Cu cine, Ana?“

„Mami... nu trebuie să spun la nimeni, așa am promis. Doar ție pot să îți spun. Era așa, ca o zână.“

„Și ce ai vorbit cu ea?“

„Mami, e secret! Asta chiar i-am promis că nu spun! Nu mai întreba, abia am convins-o să mă lase să îți spun de ea, dar numai ție!“

„Lasă, că mai vedem noi...“, a zis prietenă mea.

Fragment din volumul
Înainte de Apocalipsă,
Ed. Humanitas, 2023

Dorian Dron:

Neuroleptic aduce o lume ce se poate oricând fisura, care se agață de taine

Ai avut vreodată depresie? Cum s-a manifestat, cum ai scăpat? Dar tristețe?

Eu sunt un om care în momentul când ajunge în pragul hăului caută să schimbe macazul, să ia niște decizii radicale: schimb joburi, case, prieteni, tot ce simt că îmi face rău și caut liniștea, aerul, soarele, nisipul și pădurea. Mă izolez pentru că nu mai înțeleg nimic din lume și ea nu mai are ce să-mi ofere.

Am scăpat renunțând la spații, medii, prieteni, visuri de a construi ceva și am prins mâna omului lângă care sunt, Ralu, cu care am reușit să redevin. Cu care am descoperit o altă lume, în alertă, o lume care oferă, dar pentru care trebuie să lupti și am găsit o gașcă frumoasă în frunte cu Doina Ruști, care m-a primit și mi-a oferit încrederea de a scoate din mine ceea ce aveam în hibernare: o viziune despre lume. Plus familia și prietenii care nu m-au lăsat să mă pierd.

Cum scrii mai bine: când ești trist ori euforic?

Depinde, pot scrie OK toamna, când intervine un soi de letargie și meditație, iarna, când se întunecă mai repede și, în teorie, nu mai sunt distras de lumea de afară. Când mă apasă ceva scriu cel mai bine, când simt că în mine se vrea a ieși o imagine, o construcție care nu-și găsește forma.

Care a fost punctul de pornire pentru *Neuroleptic*? Când l-ai scris?

Punctul de pornire mental se află undeva pe la capitolele din final ale romanului. Aveam povestea cu psihiatrul, aveam cadrul, dar lipseau tușele, nuanțele care să creeze tabloul și legăturile. Aveam fata cu tricoul galben și de aici a pornit nebunia (râde)

Te rog să selectezi un fragment (paragraf foarte scurt) pe care îl consideri esențial pentru carte.

„Aprinse un băț și fixă lumânarea în micul suport de lumânări din soclul crucii. Pe peretele interior urma fumului era intactă, lângă câteva picături de ceară întărită. Avea o senzație de déjà-vu, de parcă aprindea aceeași lumânare ca prima dată. Își aminti de un marker și

câteva cuvinte scrise sub cruce. Erau tot acolo și le citi. O senzație stranie îl cuprinsese. Era un jurământ. Făcuse un jurământ cu ea.”

Ce aduce nou romanul tău?

Nu sunt în măsură să spun ce aduce nou romanul meu, las cititorii să se pronunțe. Dar dacă ar fi să las o idee măcar și să încerc să formulez un răspuns, aș spune că aduce o lume ce se poate oricând fisura, care se agață de taine: sfinte sau lumești, pentru a ajunge la o descoperire. O descoperire de sine, de viață, de timp. Iar când lumina apare, întunericul încearcă să creeze un echilibru.

Spune câteva cuvinte despre relația ta cu personajul.

Nu știu dacă am mai spus-o undeva, sper că nu, dar o las aici. ANDREI este un personaj căruia îi place să treacă prin romanele mele, este un personaj care fură din mine și face ce îl taie capul. Nu îl pot controla, pentru că el are voința lui. Aici are anamneza lui. Îi lipsește o perioadă importantă din viață, pe care încearcă să o recupereze. Dar cu ce preț?

Când este prima ieșire în public a cărții?

Sâmbătă, pe 27 mai, ora 14:00 la Bookfest. Evenimentul se va numi: Dorian Dron – Un roman psihologic: *Neuroleptic*. Alături de mine vor fi Liviu G. Stan, Luana Stroe, iar moderator va fi George Matei. După, voi ajunge, sper eu, în cât mai multe orașe.

Don Quijote și Micul Prinț

Narcis Amariei

Citeam mai deunăzi un articol al Doinei Ruști, în care ne propunea un termen nou, Proiectoratul și consecințele acestuia, Proiectocrația.

Recunosc că vederea mi-a jucat o festă și inițial citisem Protectoratul, cuvânt pe care, probabil, creierul l-a recunoscut și deja mintea îmi plecase către Monaco, San Marino sau Oliver Cromwell și mă gândeam sub aripa cui intrase încercata noastră țărișoară. Dar vezi bine că nu citisem corect.

„Istoria în care am intrat poate fi numită Proiectorat“, își începe Doina Ruști analiza. Și tot citind, era cât pe ce să mă las păcălit de sarcasmul fin al distinsei noastre scriitoare. Credeam că „zice“ de bine. Dar pe parcurs, mă încruntam din ce în ce mai tare. Și cum să nu fiu de acord cu extraordinara paralelă pe care o face atunci când ne avertizează asupra pericolului formelor fixe, a tendințelor perverse, așa zice cu ștaif, a „fenomenelor mai dantelate, cocoțate pe un postament de rafinement maxim“. Căci astea prind. Sunt sexy. Ruști

vorbește de Umberto Eco și Kris-teva, pe care noi,ăștia mai purii (da cu doi de i) le-am respirat în facultate. Ne spune că a căzut și ea, ca noi toți, sub fascinația ideilor noi. Dar, în același timp, cu o decentă sinceritate, autoarea ne avertizează. Simte umbra monstrului care pân-dește din spatele experienței elitiste. Simte cum istoria se repetă și trage semnalul de alarmă.

Am rezonat, așadar, cu îngrijorarea scriitoarei, care vede pericolul reprezentat de „fixațiile care iau naștere în interiorul unei ideologii“ (la fel cum s-a întâmplat cu moda semioticii care a paralizat evoluția firească a culturii pentru câteva decenii). Și nu doar că am rezonat, dar cumva mi-a venit în minte sintagma lui Liiceanu, „încremenirea în proiect“, din volumul *Apel către lichele*.

„Cu cât o societate oferă mai puține alternative, cu atât proiectele indivizilor decurg din cele câteva proiecte și norme oficial recunoscute, cu cât o societate lasă loc mai puțin pentru cultura îndoilei și pentru învățul dezvățului, cu atât

prostia ca încremenire în proiect câștigă teren și scleroza acelei societăți este mai mare“.

Trăim în Proiectorat și nu mai ieșim de acolo. Proiectorat. Provi-zorat. E adevărat, exista segregare culturală în anii 80, dar ceea ce trăim acum e mult mai cinic. Suntem purtați prin viață fără voință proprie, automate sociale în căutare de validare. Dar, ce să vezi, și validarea e tot un proiect. Risipim timpul cu inconștiență. Ne dorim să treacă ziua asta, să treacă săptămâna și să vină weekendul. Mereu așteptăm ceva. Și pe durata așteptării, ne facem planuri, proiecte. Nimic nu capătă formă. Societatea scuipe avorton după avorton. Chat GPT și Inteligența artificială sunt consecințe firești ale renunțării la a ne mai implica. Sunt unelte pentru proiecte. Dacă n-aș fi creștin, i-aș da dreptate lui Camus. Suntem spectatorii pasivi ai realității, incapabili să o influențăm sau să o transformăm, fără să ne dăm seama de absurdul ei. Un popor de Sisifi.

Acum, dacă mă întrebați ce e de făcut, nu cred că aș putea să

vă dau un răspuns care să vă placă. Pentru că ține de felul cum vedem viitorul. De multe ori m-am întrebat dacă nu cumva, asta nu e o consecință firească a înaintării în vârstă. O rezistență cât de poate de firească la schimbare. Un refuz aproape visceral față de noile tendințe. Poate că ar trebui să acceptăm senini ce ni se întâmplă, căci în istorie s-a demonstrat că progresul e întotdeauna bun. Cu o condiție. Să trecem de faza de proiect.

Vă întrebați poate de ce am ales acest titlu. Ei bine, atât Don Quijote cât și Micul Prinț doreau să schimbe lumea. Ei nu stăteau pe gânduri, nu făceau proiecte. Treceau la treabă.

XXXXXX

Dragă *Cancel Culture*,

Sau cum îți se mai spune astăzi, rebel fără o cauză. Îmi pare rău că te iau de la treburile tale obișnuite, dară dacă poți lăsa telefonul o clipă și m-ai asculta, nu ai avea atitudinea asta de adolescent încuiat în casa de părinți.

Poți fi rebelă în continuare, nu mă deranjează, însă aș aprecia un pic de decentă față de generațiile care au avut grijă să ajungi aici. Știi, noi am crescut un pic altfel, mai libertini, mai slobozi la gură, inventivi și creativi. Am avut grijă să arătăm lumii, și ție în același timp, toate chichițele, toate defec-tele umane, toate calitățile, și le-am expus, le-am scris, ca să le vedem toți. Inclusiv tu.

Acum mă văd într-o postură ingrată, în care sunt pus la perete

și nimic din ce am creat nu mai are aceeași valoare ca înainte. Și nu înțeleg, crede-mă, valorile nu se depreciază atât de rapid decât dacă încap pe mâini nepricepute.

Mai e ceva de discutat, ia un loc lângă mine, aici, să îți explic. Nu durează mult, știu că textele lungi te plictisesc, dar măcar o dată în viață fă o excepție.

Uite care e treaba, de-a lungul istoriei noastre ne-am comportat cum am crezut că e mai bine pentru noi atunci, cum ne-am priceput mai bine. Atunci când am făcut-o pe Mona Lisa nu ne-am gândit că vine cineva să spună că un zâmbet misterios e o banală pareză. Când l-am sculptat pe David în detalii excepțional de anatomice nu ne-am gândit că se va trezi cineva că nu e la fel de bine dotat ca el. Bietul

Neil McGregor

Rubens, nu pilotul, pictorul, mă gândeam să îl acoperim cu o pânză în toate muzeele, ce zici? Până îți mai trec țâfnele, mă gândesc. Nu are nicio logică să fii pudibond când umbli mai golaș decât un om preistoric, dar te rușinează goliciunea. Stai aici, te rog, nu am terminat. Să trecem la literatură, nu a scăpat nici ea, săraca, de ifosele tale.

În puține cuvinte îți spun că nu ai cum să schimbi istoria cu prezentul fiindcă nu vei mai avea la ce să te raportezi mai târziu.

Prezentul ăsta al tău are nevoie de o bază, așa cum e ea, cu bune și cu greșeli. Dacă anulezi trecutul, ștergi prezentul, înțelegi? Îți

place să te dai mare cu citate în limbi stinse demult, dar ai uitat de regionalisme și arhaisme. Toate au frumusețea lor și nu le șterg doar fiindcă vocabularul tău actual încapă pe un floppy-disk. Deci e un subiect nenegociabil.

Comportamentul tău lasă de dorit, înțeleg vârsta care te-a ajuns din urmă prea repede, însă e de datoria mea, și mi-o voi face până la capăt, să te educ în continuare, cu toate protestele tale. Cândva poate îmi vei mulțumi, acum nu aștept acest lucru.

Până să te întorci la tehnica ta și la prietenii tăi virtuali vreau să te mai gândești la opțiunea asta de „cancel“ din capul tău și să începi cu un simplu „restart“.

Cam atât pentru moment, ești liberă să pleci.

Romanul familiei Mann

Oana Paler

Magicianul, apărut în 2021 și tradus în limba română de Mihnea Gaftă (Humanitas, 2022, colecția *Raftul Denisei*), a fost distins cu premiul britanic Rathbones Folio 2022. Declarată cea mai bună carte a anului 2021 de *Washington Post*, *Vogue*, *Wall Street Journal* și *Bloomberg Business Week*, *Magicianul* este o biografie ficționalizată a familiei cunoscutului scriitor Thomas Mann. Întins pe 500 de pagini și redactat după 15 ani de documentare, romanul familiei Mann surprinde destinul membrilor ei pe parcursul a 64 de ani (1891-1955), fiind structurat în 18

capitole segmentate în funcție de orașul/țara/continentul în care se află Thomas, personajul principal, la momentul respectiv.

Coordonatele de bază ale textului, construit pe modelul *Casei Buddenbrook*, sunt reprezentate de: istoria familiei Mann (părinți, copii, nepoți), nucleele biografice ale marilor scrieri ale lui Thomas Mann, homosexualitatea reprimată a acestuia (laitmotiv), contextele socio-politice (din Germania – cele două Războaie Mondiale, revoluția socialistă, ascensiunea și prăbușirea nazismului, divizarea Germaniei), traseul exilului familiei, evocarea unor figuri emblematice din cultura

și politica secolului XX (Gustav Mahler, Alma Mahler, Einstein, Strauss, soții Roosevelt, Agnes și Eugene Meyer, Brecht, Schoenberg), evenimente și personaje secundate de glosări pe marginea destinului Germaniei în lume, a rolului jucat de Statele Unite, dar și a influenței covârșitoare exercitate de Thomas Mann în cultură și, indirect/implicit, în politică.

Lectura romanului (foarte plăcută pentru cititorul cărui demersul dificil și laudabil al lui Tóibín îi stârnește cel puțin respectul) aduce un plus pasionaților de istorie și de cultură, prin incursiunea bine dozată în culisele unui

secol sumbru, dar și prin privirea ponderată și lipsită de subiectivități inutile, aruncată în „camera de lucru” a unui spirit de excepție.

Continuare în versiunea online

Samson, un justițiar în timpul tranziției

Liviu Szoke

Coincidența a făcut să citesc aproape în paralel două volume extrem de diferite care îl au ca protagonist pe personajul Samson: un eseu, de fapt, al lui David Grossman, despre care mi-am spus, cu mare bucurie, că ar fi personajul ideal pentru o reinterpretare cum e la modă în ultimii ani printre scriitoare, astfel încât ar fi fost mai mult decât binevenită și o variantă masculină a unui mit celebru (aici însă ar fi fost vorba de un personaj care a existat în realitate, nu unul desprins din legendele Olimpului), care interpretează însă fiecare cuvânt și faptă a lui Samson și le disecă pe îndelete, și noul microroman al lui Cosmin Perța, una dintre cele mai recente apariții în formidabila colecție Ego. Proză, poate cea mai bogată colecție de literatură română de la noi, păstrată la Editura Polirom de Lucian Dan Teodorovici.

Cosmin Perța alege să ne povestească o variantă a tumultuoșilor ani de după revoluția din 1989 prin ochii unui Samson modern, care împarte dreptatea cu părtinire și dispune aproape de

aceleași puteri formidabile precum personajul din Biblie care a omorât un leu cu mâinile goale, care a legat de cozi trei sute de vulpi una de alta și apoi le-a dat drumul în lanurile cu grâne ale filistenilor și care i-a supus de unul singur pe aceștia, dar care, cum e și normal și firesc pentru natura umană, este cuprins de îndoile la tot pasul și este conștient, într-o oarecare măsură, în sinea lui, că o parte din ceea ce face este profund greșit. Ceea ce-ar putea fi, la o adică, tocmai salvarea sa.

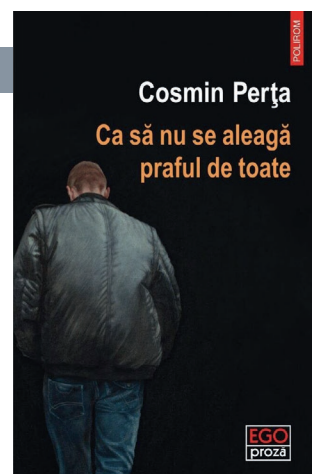
Pus la treabă la gater de mic copil și profund traumatizat de o întâmplare din copilărie, când un câțel bolnav practic se sinucide așezându-se pe șine în calea unui tren, Samson duce o copilărie relativ fericită până în momentul în care i se stinge mama la care ținea enorm. Întâmplarea aceasta oribilă îl transformă cu totul pe Samson, amortindu-i parcă nu doar simțurile fizice, el devenind practic imun la orice tip de durere, ci parcă și conștiința.

Micile găinării din școală se transformă în taxe de protecție în liceu și apoi în pază și protecție,

venite la pachet cu mici comisioane la discoteca din orașul în care și face veacul Samson. Și cum odată cu democrația și libertatea vin și oportunitățile, încep să se ivească și posibilitățile de rotunjire a venitului prin mici învârteli, manevre, mișcătății, astfel că încep să apară și micii întreprinzători. Cu care Samson trebuie însă să se descurce cum știe el mai bine: cu pumnii și picioarele.

Numai că și conflictele, ciocnirile dintre orgolii și mușchi încep să capete tot mai multă amploare pe măsură ce cresc și mizele: azi valută și droguri mai slabe, mâine unele mai puternice, poimăine niște învățăcei ce vor să învețe să se bată, răspoiimăine o rețea de prostituție, na, lumea trebuie să se descurce, să facă un ban, săptămâna viitoare un mare bulibăș care-l vrea pe Samson drept ginere, pe principiul „Ține-ți prietenii aproape și dușmanii și mai aproape”, și așa mai departe.

Extrem de alertă poveste, un soi de film din anii nouăzeci cu bătăi și justițiar răzbunător, a lui Cosmin Perța, din păcate extrem de scurtă,

de s-a terminat în aceeași seară în care am început-o, reprezintă o felie, un instantaneu din viața noastră, poate a mea, poate a ta, lipsită însă de peripecii prin care trece Samson, din timpul anilor de după 1989. Cenușiul, mohorâtul, mizeria din marile orașe lipsesc parcă aici și fac loc unor întâmplări de pomină, transformând locurile într-un soi de Vest sălbatic în care forța pumnilor și rezistența oaselor reprezintă armele pistolarilor de odinioară.

Cosmin Perța – Ca să nu se aleagă praful de toate, Editura Polirom, 2023, colecția Ego. Proză

Lumea și ochii ei

Rădulescu Ema

La început de tot, de tot, a fost povestea. Dumnezeu era singur, atât de singur, încât își spunea singur povești.

Ce urmează să vă spun poate suna bizar, dar într-o altă zi a născocit așa o poveste, încât a râs, a râs, a râs până a adormit.

Cam singurel Dumnezeu, cam singurel... tot el spune, tot el ascultă, tot el, tot el, tot el. Nu e că nu știa ce s-ar fi întâmplat dacă adormea, e că, după cum știți, uneori ne place să uităm/pretindem că am uitat lucruri, pentru a fi cât mai credibili.

În timp ce-și spunea povestea, fix înainte să adoarmă, o ceață deasă a turnat o picătură de umbră peste Lumina Lui, și nu oriunde, ci peste cel mai de preț ochi al său.

— Dă-mi-l mie, ce să faci tu cu el? Nu vezi că nu ai pe nimeni?

— Nu ți-l dau! Vreau să creez Lumea și voi avea nevoie de ochi pentru a o veghea.

— Ai încredere în mine. Uite, ți-l păzesc în timp ce dormi.

— Dar nu vreau...

— Uită-te în ochii mei și spune-mi că nu ai încredere în mine.

Dumnezeu, neuitând cine-i verișorul, jucă și el jocul.

— Vaai, ce ochi frumoși! Într-adevăr, îți lipsește unul. Sigur. Ți-l dau pe-al meu. Cu o singură condiție: OMUL va avea ochii asemeni mie. Și asemeni celui pe care ți l-am oferit ție.

„Ce s-a schimbat tipul ăsta! În viața lui nu mi-a pus el mie condiții – să iubească el oare atât de mult un lucru care, la urma urmei, nici nu există încă?”

Dintr-odată, îi apărui în față ceva ce semăna cu o oglindă. Prin ea văzu primul om de pe Pământ. Putu cu ușurință să își dea seama că era în pericol, însă...

— Ochiul, ochiul, am nevoie de ochi!

Așa strigă Dumnezeu. Dar să nu uităm: Dumnezeu știe tot. Și dacă știe tot, înseamnă că poate nu

numai să prevină, ci și să vindece, că totul se întâmplă cu un scop, că „greșelile” nu sunt doar greșeli.

Exact. S-a prefăcut în fața diavolului.

„Ochii mei sunt infiniti – oamenii îi au și ei pe ai lor. Dacă vor să mă caute, mă vor găsi, dacă vor vrea să mă urmeze, sunt bineveniți.

Și iată că începu Lumea. Era atât de devreme, atât de devreme, că cerul nu avea nicio altă nuanță în afară de bleu, iar soarele se scâldea în mări.

Primul om? Mare Erou din naștere, fiul lui Dumnezeu. O singură problemă: abia ce se obișnuia cu viața pe Terra și murea.

Al doilea? La fel.

Al treilea, găbind niște reprezentări ale unor oameni morți, a vrut să afle „De ce au murit ceilalți?” și „Cum să fac să nu pătesc și eu la fel?” Dintr-odată, s-a simțit inspirat. Hmm... așa da orice, ORI-CE să am mereu asemenea inspirație. În 3 minute și 3 secunde, simți

o lumină puternică pătrunzându-i corpul, din creștetul capului până în scobitura tălpii. Ulterior, se simți ciudat: simțea că ceva îl epuizează.

„Poate așa se simte când te transformi într-un om mai bun... poate asta înseamnă EVOLUȚIE! Cred că am devenit una cu Dumnezeu... Una cu Totul. Hmm... dar stai! Nu. Nu mi-e de-ajuns. Vreau să fiu EU Dumnezeu. Vreau și eu să creez ceva acum. Ceva după chipul și asemănarea mea. Dar cum să fac asta? Am doar două mâini! Uff... cu cine să mă sfătuiesc? În fața lui Dumnezeu am călcat strâmb... prea strâmb... nici dacă mă iartă el, eu tot nu mă pot ierta... am săvârșit cel mai mare păcat... am GÂNDIT că vreau să fiu eu Dumnezeu. Asta e. Acum nu mai pot da înapoi. Voi merge înainte cu... cu...”

Nufărul

În timp ce mă aflu într-o vizită în Reykjavík, am intrat într-un anticariat de pe o stradă lăturalnică. Petrecând cu ochii pe deasupra unor halbe metalice, înalte, cu mâner răsucite, în formă de coarne de berbec, mi-a atras atenția în mod irezistibil o carte groasă, legată în piele, care zăcea, mai mult ca decor, chiar în spatele halbelor. Părea deopotrivă așezată metodic și aleatoriu. Nu a trebuit să cunosc limba islandeză ca să recunosc autorul cărții, nimeni altul decât Jorge Luis Borges, și nu știu de ce, eram aproape sigur că este o ediție a *Cărții de Nisip* în limba islandeză. Faptul nu l-am lămurit nici până în ziua de azi, însă intuiția mă îndeamnă în continuare să spun că era *Cartea de Nisip* în limba islandeză. Am răsfoit-o din instinctul cu care răsfoiești o carte veche, pentru a te bucura de felul în care respiră paginile, felul în care sunt scrise literele, așezarea în pagină,

mirosul și senzația că nu faci decât să repeți un gest exemplar, al cititorului primordial care desflăura pergamentul pe care erau înscrise semnele care revelau tainele universului, formule magice și istoriile sfinte ale zeilor și ale eroilor. Întrucât semnificația cuvintelor îmi era ascunsă în cazul de față, rămăsesem cu o umbră de magie numai, doar un simulacru al gestului care se adresa mai degrabă simțurilor decât rațiunii. Degetele apăsau copertile moi, simțind un transfer de vitalitate de la suprafața fină a pieii copertilor la pielea palmelor mele transpirate. Interiorul cărții se desfacea ca un organism, difuzând mirosurile intime ale vintrelor dintre pagini, un miros înepător, diferit de cel de raft, un miros propriu al unei cărți care nu a mai fost deschisă de un răstimp imemorial, iar eu, cu răsfoitul meu, pătrunsesem ca un intrus în plin proces alchimic al prefacerilor. Chiar și urechile se

Constantin Radu Vasile

desfătau cu sunetul răsfoirii. Cât despre gust, îmi era de ajuns vârful degetelor care tocmai ce atinseseră pielea copertilor, hârtia îngălbenită și iată-le acum înmuindu-se puțin cu vârful limbii. Desfătarea supremă îi rămăsese totuși celui mai nobil dintre simțuri, astfel încât cartea se făcu o priveliște în sine. Atenția nu era la sensul textului neinteligibil, ci mă uitam admirativ la un obiect estetic care mi-a picat în mâini. Brusc, privirea mi-a fugit în subsolul unei pagini, unde am observat un desen minuscul, ca un asterisc, scrijelit cu cerneală neagră. Mi s-a părut că ar fi un fel de notație, poate chiar o rună, de ce nu? O veche și tainică rună vikingă ajunsă pe o pagină de Borges. Avea sens, dar cu toate astea nu îmi ajungea consolarea imaginației, ci preferam ceva mai palpabil, așa că am luat

o lupă așezată și ea spre vânzare în anticariat și am privit prin lentila ei veche asteriscul care părea să ia forma unor funigei. Scrijelitura părea mai degrabă ceva ordonat, însă prea mic pentru a putea fi distins, chiar și cu lupa. Nu îmi dădeam seama dacă era doar o asociere de formă și luam scrijelitura ca fiind reprezentarea a ceva ordonat, știind faptul că avem tendința să vedem ordine chiar și în haos, în modul în care percepem forme în pereții poroși dați cu var, printre roci sau rădăcini sau în forma norilor unde avem tendința să vedem chipuri umane sau forme recognoscibile. Mă gândeam dacă nu cumva este tendința memoriei mele de a asocia scrijelitura cu ceva ce mai văzusem. Stăteam nedumerit și brusc ardeam de nerăbdare să găsesc dezlegarea enigmei care îmi stătea în față, încrustată pe o pagină veche dintr-o carte scrisă într-o limbă pe care nu o înțelegeam.

Recomandările revistei *Ficțiunea*

Editura Humanitas anunță volumul de povestiri *Oamenii țărului nostru*, Ludmila Ulițkaia. Apărută în 2005, cartea aduce alături mai multe portrete și o scriitură convingătoare. A primit Premiul Kniga Goda. Poate fi recomandată de pe site-ul editurii.

Neuroleptic de Dorian Dron, Litera, BPC, 2023, e o poveste de dragoste halucinantă, construită ca un puzzle, în jurul unei enigmatice fete cu tricou galben. Povestea, bine scrisă, se derulează în formula unei confesiuni foarte convingătoare.

Viața ca un râu de Shelley Read a apărut recent la Litera și are în centru tema supraviețuirii și un personaj memorabil: Victoria Nash, o adolescentă în vârstă de 17 ani. Acțiunea se petrece în Colorado, iar intriga e construită pe întâlnirea Victoriei (Torie) cu misteriosul Wilson Moon.

Narine Abgarian revine la Humanitas cu alt roman, *Simon*, care a primit Bolșaia Kniga, 2021 – Premiul cititorilor. Mizând pe același exotism al unei comunități mici de armeni, romanul se compune

din poveștile câtorva femei care au iubit același bărbat, zidarul Simon, a cărui moarte le reunește.

Raul Popescu debutează cu un roman liric, *Și la început a fost întunericul* (Casa de Pariuri Literare,

2023), despre doliu și despărțirea de mamă. Conceput ca un poem în proză, impresionează prin emoția autentică, prin scriitura de calitate.

Trei ani de singurătate de Claire Alexander (Litera, Folio, 2023) este un roman de succes despre o fată, un motan și singurătatea confortabilă. Povestea lui Meredith Maggs este a noastră a tuturor, compusă de internet, cărți și curierul care sună regulat. Dar această armonie e spulberată într-o zi.

Miraculoasa viață uitată a lui Iris Cartier Flavius Ardelean-Bachmann, Polirom, 2023 este un roman despre o fetiță dintr-o lume atroce, a unui orfelinat, din care o salvează doar fantezia.

Malnata Beatrice Salvioni (Litera, Folio, 2023): fete, mituri urbane, prietenie și mentalități, într-o lume înrudită cu cea a Elenei Ferrante.

Castana bunicii

Roberto Merlo

Acum câțiva ani, făcând ordine într-un dulap, am dat de un penar al meu din clasa – cred – a opta, iar din măruntaiele săculețului ăluia, de pânză ștersă și tocită, mi s-a rostogolit în palmă o biluță neagră cu o pată albă, foarte ușoară, ca din plută, lucioasă ca o perla și tare ca piatra. Castana bunicii. Și azi, ori de câte ori se face toamnă și castanii sălbatici de pe aleile din Torino încep să-și lase povara, eu culeg câte o castană și mi-o pun în buzunar, că de... în cei aproape 40 de ani în care a făcut parte din viața mea, din cei 102 cât a trăit, pe mama-mare n-am văzut-o niciodată răcită.

3 cărți pe scurt

Ciprian Handru

Lana Bastašić, *Prinde iepurele*, trad. Octavia Nedelcu, Black Button, 2023

Scriitoarea bosniaco-sârbă Lana Bastašić a primit în anul 2020 Premiul Uniunii Europene pentru literatură. Recent, s-a tradus și în română *Prinde iepurele*, text care ne spune povestea unei prietenii, a unei dispariții și a ecourilor pe care războiul le lasă peste ani. Avem în față o poveste alertă, cu tramă și cu investigații psihologice profunde.

Jens Liljestrand, *Pădurea arde sub pașii noștri*, trad. Daniela Ionescu, LITERA, 2023

Folosind ca fundal tematic criza climatică actuală, Jens Liljestrand demască unele tipologii umane ale societății din prezent. Scrisă în tradiția literaturii nordice, cartea aduce patru perspective interconectate despre un (viitor) foarte apropiat – catastrofic, dar realist.

Vitali Konstantinov, *O istorie a scrisului. De la scrierea cuneiformă la emoji*, trad. Bianca Șahighian, Editura Grafic, 2023

Vitali Konstantinov concepe (grafic) o istorie a scrisului, trecând prin peste 100 de sisteme de scriere din întreaga lume, de la începuturi și până în prezent. Un text ingenios, util și practic.

Alta aş putea fi eu

Andreea Stanca

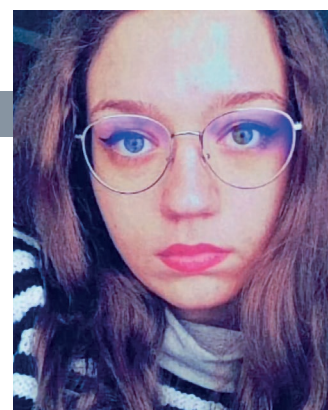
A lta aş putea fi eu, altfel decât sunt acum. Dar cum nu ştiu. În Bucureşti, oriunde îţi arunci privirea, vezi greutatea oamenilor. Aşa s-a întâmplat şi în ziua aceea. Plecasem de la muncă şi eram în tramvai. Abia când ochii mei au dat peste o femeie a străzii, care părea grav bolnavă, am realizat ce efect are frigul de afară asupra acestor suflete sărmene. Nu era prima dată când vedeam ceva asemănător. Înainte cu câteva zile, văzusem la ora opt din autobuz un om întins pe o gură de canalizare din care ieşea abur. Ce poate fi mai tragic? Cine erau oamenii aceştia înainte de a ajunge în situaţia asta? Care e povestea lor? Aş vrea să nu mă mai gândesc la lucrurile astea. Aş vrea să nu mai fiu afectată de ele, să nu mai sufăr. Dar până şi animalele abandonate au o viaţă grea iarna. Acolo unde stau, oamenii lasă boluri de mâncare

şi apă pentru ele. Cu mai mult de atât nimeni nu le poate ajuta. Şi toată lumea pare singură, părăsită şi tristă.

Starea mea de spirit nu era una bună când am coborât din tramvai şi am intrat în Gara de Nord. Mai aveam o oră şi jumătate de aşteptat. Mi-am cumpărat o sticlă de apă şi m-am dus la sala de aşteptare pentru clasa a II-a. Dacă aţi fost vreodată acolo, nu aveţi cum să nu ştiţi că nu e totul roz. Gardianul tocmai împiedica o altă femeie a străzii cu o pătură pe ea să intre acolo. Nu ştiu cum funcţionează societatea, dar oamenii aceştia caută un adăpost. Îi vezi şi la Piaţa Romană prin scări de bloc sau prin staţii de autobuz. Iar eu simţeam că sunt părtaşă la o crimă. Pentru că nu am făcut nimic şi nu am zis nimic. Țin să subliniez că nu am zis nimic pentru că așa sunt eu. Nu vorbesc. Nu îmi vine ușor.

Trecuse jumătatea de oră, iar eu priveam în gol şi mă simţeam mai singură ca niciodată. Eram înconjurată de oameni şi totuşi eram singură. Nu puteam vorbi cu nimeni. Atunci, în sala de aşteptare a intrat un băiat. L-am remarcat, şi nu am de gând să mint, pentru că era mai înalt decât mine. Iar eu sunt înaltă. Nu am de gând să povestesc cum ne-am privit şi cum ne-am zâmbit, căci se pare că şi el mă remarcase. Pot să spun că ne-am privit şi ne-am zâmbit așa cum fac tinerii. Nu înseamnă nimic, așa mi-am zis. Nu am vorbit cu el. Dar tot urâtul din ziua aceea se ştersese cu buretele. Tot el a plecat primul. S-a uitat înapoi la mine, de data aceasta, cu o privire serioasă. Poate se gândea dacă să se întoarcă. Eu cu siguranță mă gândeam să mă duc după el. Dar nimic nu s-a întâmplat. Fiecare şi-a văzut de drum.

Trei săptămâni mai târziu, în acelaşi loc, la aceeaşi oră,

am intrat în sala de aşteptare. Era acolo. Stătea pe locul meu din ziua aceea. De data aceasta nu ne-am mai zâmbit, ci doar ne-am privit. Am aşteptat împreună trenurile care vin şi pleacă fără a scoate o vorbă. Mă gândeam mereu că e un străin şi că nu ştiu nimic despre el, dar simţeam că am fi una şi aceeaşi persoană când stăteam așa împreună. Mi-ar plăcea să cred că așa s-a întâmplat şi că acum aş fi alta decât sunt. Dar când m-am întors acolo, după trei săptămâni, singurătatea şi urâtenia vieţii, ca două prietene vechi, mă aşteptau.

poem

Adi G. Secară

rupi kaur:

„nu confunda sarea cu zahărul dacă vrea să fie cu tine
o să fie
e așa simplu“

Fața văzută a Belgradului

Gabriela Alexandru

Un sânge nefiresc în inima ceţoasă a
Belgradului
Curg pe străzi, tramvaiul depăşeşte culorile
curcubeului
În creierul meu, chiar în lichidul cefalorahidian,
încep să înnoie nuanţe noi
Inima pulsează sub blana cenuşie iar tu îţi
reaminteşti zilele săptămânii în
această limbă slavă -
Puncte de reper într-o cronologie inventată

Vrei să mîncăm ceva?

Vreau să mîncăm soarele - îţi spun, mă rotesc pe călcăie, o iau
în faţa ta, la ani lumină distanţă de vechea mea
existenţă
Aş vrea să mîncăm soarele, să simt cum îmi arde toate regretele
Îmi ies şuviţele din coc, stele dintr-o nebuloasă
R nasc pe un scaun înalt, într-un restaurant învăluit în lumină
străvezie, poate chiar verde, undeva sub apa gându-
rilor mele
Îţi mîncăm cu o poftă nemaivăzută
Inima
Şi mă joc cu picioarele sub masă.

debut

Vinerea Mare

Mihai Bălăceanu

Ea ținuse post și îi făcuse sex oral. Și el ținuse post și îl mințise pe taică-su că iese prin cartier să se plimbe în jur de o oră. Era Vinerea Mare, pandemie, stare de urgență, nu de alta.

Lungit pe canapeaua ei, își duse palma la frunte, debusolat, și își aminti versul lui Deliric de pe piesa *Negru – te-ai pus pe cruce de fraier, Iisuse* – chiar așa, Iisuse, dacă ai fi știut că te sacrifici pentru niște limacși puturoși care gândesc cu toate organele, numai cu organul destinat gândirii nu, probabil ai fi spus: știi ceva, Tată, mai dă-o-n ciulele mele de operațiune de salvare, cred că ar trebui să stăm de vorbă!

Se îmbrăcăra și el și ea fără să zică păs și coborâră în fața blocului.

— Și tocmai ieri m-am spovedit, băga-mi-aș! zise ea și el o privi în tăcere cum scoate din geantă o țigară electronică și o duce la buze.

Era atăta liniște în jur, încât puteai auzi mugurii plesnind în

copaci. Măcar natura să plesnească de sănătate, își spuse el, fiindcă oamenii nu se vor însănațoși prea curând.

— Dă-mi și mie un fum, te rog!

Fata îi înmână țigara și el inhălă, gânditor.

— Să nu te întâlnești cu nimeni, ne-am înțeles?

— Da, tati!

— Și dacă, totuși, îți iese în cale vreun cunoscut, să stați la doi metri distanță unul de celălalt și să nu cumva să dați mâna!

— Sigur, tati!

Băiatul expiră fumul și se uită înspre locul de joacă din spatele blocului ei, scaldat în lumina difuză a soarelui. Până și soarele se purta ciudat de la o vreme, gândi, parcă se ferea să atingă materia cu vârful razelor lui, de teamă să nu ia microbi.

— Și acum? Gata, nu? întrebă ea și în colțul ochilor săi albaștri două lacrimi se zbăteau să scoată capul la suprafață.

Băiatul se uită la ceas și spuse:

— Păi ăl bătrân o să sune dintr-un moment în altul. Mda, ne mai vedem... nu știu, când o trece toată nebulia asta.

Fata dădu să-l îmbrățișeze, dar se abținu în ultimul moment.

— De ce ți-e teamă? întrebă el. Doar adineaori am fost mai apropiați de atât. Dacă e să-l luăm, îl luăm și gata, n-om fi noi singurii proști de pe planetă.

Se îmbrățișară superficial și își luară rămas-bun. Apoi băiatul porni spre stația de taxi. Nu făcu nici zece pași și îi sună telefonul:

— Sunt în drum spre casă, în zece minute ajung, stai liniștit!

Băga telefonul înapoi în buzunar, clătănând exasperat din cap. La etajul unu al blocului de lângă stația de taxi, una dintre ferestre era larg deschisă. Înăuntru, televizorul dat tare. Băiatul îl auzi pe comentator vociferând pe Digi24 și parcă îl văzu din nou cu ochii bulbucăți și spume la gură, cu limba ca un covor

roșu pe care defilau cei patru călăreți ai Apocalipsei, dacă Iisus s-ar fi uitat la el în momentul acesta, probabil că i-ar fi zis: ai răbdare, cumetre, până la sfârșitul lumii mai e destul, azi abia sunt pe cruce, peste trei zile mă ridic din morți, peste încă patruzeci de zile mă ridic la cer, iar când mă voi întoarce din nou numai Tata știe, în orice caz, uitându-mă la tine și la alții ca tine, am consolare că, la a doua mea venire, o să-mi fie ușor să separ neghina de grâu.

Mirosul e de fiecare dată același

Ioana Miron

Am mers puțin prin ploaie, în timp ce mergeam, din hainele noastre îmbibate începeau să șiroiască dăre lichide, în timp ce ploaia se revarsa grea pe noi, pot să-l văd pe M tremurând ușor și respirând puternic, ploaia alunecându-i lent, printre expirații. Nu-mi dau seama dacă fața lui e rece de la ploaie sau de tristețe. Aici merge să fim sinceri. Am fost foarte rapizi, am rulat trasee lungi și aveam mâini reci, dar încă puteam mângâia îndelung. Era simpatic și avea un simț al umorului foarte bun. Nu mi-a trebuit multe zile să-l văd ca pe-un prieten de-al meu. A și râs de mine. Asta mi-a jignit cumva unele neputințe. Camera lui avea miros de cer. După ploaie. Am ascultat muzică.

Am privit la el din cadrul ușii. În timp ce se dezbrăca avea maniere foarte drăguțe și vorbea, dar în cel mai respectos mod, părea un

tip foarte normal - puțin umil - cu bun simț al umorului. Nu era nimic rezervat sau pretențios în legătură cu el. Încă îl mai descifrez puțin. Chiar dacă urma s-o încheiem cândva, preferam să nu vorbim despre asta. În timp ce trecea pe lângă mine, m-a văzut cumva tristă.

El a spus.

Bine că e mai întuneric.

Se aplecă suficient de aproape ca să-mi strângă mâna.

Mi-e frig.

Mă simt mai aproape de M.

Mă simt că poate sunt în sfârșit în direcția corectă.

O melodie nouă pentru tine azi. Ramones - *I Wanna Live*.

E de bine.

Ne-am unit la capătul liniei din palme, împingându-ne ca două trenuri, pe barele paralele din oțel inoxidabil ale traiectoriilor viitoare ale fiecăruia dintre noi, ca pe o cale

ferată în miniatură care te îndreaptă mereu spre casă.

Carcase de plastic cu produse de patiserie dulci și sărate erau la îndemână.

Eram singuri în linie acum și mâinile noastre erau strânse împreună.

Genunchiul mă doare. Poate este uzura. Anii de viață care mă cuprind cu gândurile goale, perspectivele par să întrerupă timpul, dar nu rezolvă nimic.

Revista aparține
Asociației Creatorilor de Ficțiune
(ACF)

<https://asociatia-creatorilor-de-fictiune.ro>

Bulevardul Bălcescu,
nr. 7, ap. 3
București.

Producție: editura LITERA
Distribuție: Librăriile Cărturești

© Ficțiunea OPTm

REDACȚIA

Editor-șef: Cristina BOGDAN.

REDACTORI:

Cătălin D. CONSTANTIN,
Doina RUȘTI,
Radu AIDULESCU,
Ileana MARIN,
Emanuela ILIE,
Cătrinel POPA,
Enrique NOGUERAS,
Roberto MERLO,
Sebastián TEILLIER,
Adriana TITIENI IRIMESCU,
Ciprian HANDRU,
Bianca ZBARCEA,
Codruț RADU.

Foto copertă: Victor OANCEA
Grafică și editare copertă:
Alexandra Elena UNGUREANU

<https://fictiunea.ro>
e-mail: contact@fictiunea.ro

PREȚ: 8 lei

ISSN 2821 - 7985
ISSN-L 2821 - 7985

9 772821 798503